LAPUA

Lapuan kaupungin

Kestävän kehityksen ohjelma 2021-2030

SISÄLLYSLUETTELO

A. YMPÄRISTÖVASTUULLINEN KUNTA **3**

Tavoite 1. Huomioimme ympäristöasiat päätöksenteossa ja toimissa 3
Tavoite 2. Parannamme hiilitasetta ja huomioimme ympäristöasiat tilinpäätöksessä 4

B. RESURSSITEHOKKAAT KUNTAPALVELUT **5**

Tavoite 1. Lisäämme ympäristötietoisia hankintoja 5
Tavoite 2. Lisäämme toiminnan digitalisointia 6
Tavoite 3. Lisäämme kiertotaloutta 7
Tavoite 4. Tehostamme energiankäyttöä ja lisäämme rakennusten korjaus- ja huoltotoimenpiteitä 8
Tavoite 5. Lisäämme terveellisiä ja turvallisia asuin- ja elinympäristöjä 9
Tavoite 6. Vähennämme kuljetuksista ja liikkumisesta aiheutuvia päästöjä 10
Tavoite 7. Varaudumme ja sopeudumme ilmastonmuutokseen 11

LIITTEENÄ ILMASTOSTRATEGIA 2030

Laatija: Lapuan kaupungin energiansäästötiimi osana Ympäristöministeriön Kestävät -ilmastoyhteistyö – hanketta ja Lapuan kaupungin johtoryhmä

Ilmastotyö Lapuan kaupungissa

Ilmastostrategian mukainen visiomme on olla elinvoimaisesti kestävä kunta. Ilmastostrategia 2030 ohjaa Alavuden, Kauhavan, Kuortaneen, Kurikan ja Lapuan kunnat kohti vahvaa ympäristöosaamista. Toteutamme ilmastostrategiaa ja toimimme kestävän kehityksen ohjelman mukaisesti.

Haluamme olla ympäristövastuullisia kuntia, joissa asukkaat, yritykset, luottamushenkilöt ja kuntien henkilökunta huomioivat ympäristöasiat päätöksenteossa ja toiminnassa. Kestävän kehityksen ohjelmien toimenpiteet ja energiatehokkuussopimuksen tavoitteiden saavuttaminen edistää vihreää kuntataloutta. Parannamme kuntiemme hiilitasetta ja sisällytämme ympäristökysymykset tilinpäätökseen.

Haluamme tarjota myös resurssitehokkaita kuntapalveluita. Resurssitehokkaita kuntapalveluja tarjoamme lisäämällä ympäristötietoisia hankintoja, digitalisointia, kiertotaloutta, terveellisiä ja turvallisia asuinympäristöjä sekä rakennusten korjaus- ja huoltotoimenpiteitä. Lisäksi tehostamme energiankäyttöä toiminnassamme. Tavoitteenamme on vähentää toiminnastamme aiheutuvia päästöjä.

Pyrimme olemaan askeleen edellä varautumalla ja sopeutumalla ilmastomuutokseen. Otamme ilmastomuutoksen huomioon erityisesti kaavoituksessa ja maankäytön suunnittelussa sekä ennakoimalla tilojen tarvetta.

Kestävän kehityksen ohjelma sisältää ekologisen kestävyyden toimintamalleja. Sosiaalisen kestävyyden toimenpiteet esitellään osana hyvinvointikertomusta. Sosiaalisesti kestävällä kehityksellä tarkoitetaan sitä, että hyvinvoinnin edellytykset siirtyvät sukupolvelta toiselle. Sosiaalisesti kestävän kehityksen tavoitteena on vähentää eriarvoisuutta hyvinvoinnissa, terveydessä ja osallisuudessa.

Kestävän kehityksen ohjelman toimenpiteiden toteutumisen ja mittareiden seuraamiseen on asetettu vastuutahot, joiden tehtävänä on tuottaa tiedot seurantaa varten ilmastohankkeen koordinaatioryhmälle, joka edelleen raportoi tiedot luottamushenkilöille ja kuntajohdolle. Tietojen antamisesta vastaavat vastuutahojen vastuulliset esimiehet. Kestävän kehityksen ohjelman liitteenä on Alavuden, Kauhavan, Kuortaneen, Kurikan ja Lapuan ilmastostrategia 2030. Kestävän kehityksen ohjelman perustuu ilmastostrategiassa määriteltyihin yhteisiin tavoitteisiin. Ilmastostrategia 2030 käsitellään Lapuan kaupunginvaltuustossa 13.12.2021 ja Lapuan kaupungin kestävän kehityksen ohjelma Lapuan kaupunginhallituksessa 7.12.2021.

A.Ympäristövastuullinen kunta

Lapuan kaupunki on ympäristövastuullinen kunta, joka huolehtii asukkaiden, yritysten, luottamushenkilöiden ja henkilökunnan ympäristöosaamisesta ja ympäristöasioiden huomioon ottamisesta toiminnassa ja päätöksenteossa. Lisäksi Lapuan kaupunki toteuttaa kestävän kehityksen ohjelmaa ja kestävän kehityksen mukaisia toimia jokapäiväisessä työssä. Päätöksenteossa ja talousarvion laadinnassa huomioidaan kannustavasti hallintokuntien saavuttamat kestävän kehityksen ohjelman mukaiset taloudelliset säästöt.

Tavoite 1. Huomioimme ympäristöasiat päätöksenteossa ja toimissa

Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho
Olemme vahvoja ympäristöosaajia	Nimeämme jokaisesta palvelukeskuksesta ympäristöagentit koordinaatiotyöryhmään	Palvelukeskusten henkilöt nimetty ja koordinaatioryhmän toiminta on aktiivista	Johtoryhmä
	Seuraamme kaupungin kestävän kehityksen ohjelman toteutumista ja raportoimme siitä	Palaverit 4 kertaa vuodessa, raportointi johtoryhmälle 2 kertaa vuodessa	Ilmastohankkeen koordinaatioryhmä
		Vuosiraportti kestävyyttä tukevista toimenpiteistä kaupunginhallitukselle kerran vuodessa	
	Tiedotamme henkilöstölle ympäristövastuullisesta toiminnastamme	Kirjalliset ohjeet ja uutiskirjeet ilmastotyöstä 2 kertaa vuodessa	Ilmastohanke/ ilmastohankkeen koordinaatioryhmä
Tiedotamme asukkaille ja yrityksille ympäristöasioista	Tuemme yhteistyötahojen ympäristöosaamista ja ympäristöasioiden edistämistä	Tietopaketit ja tilaisuudet asukkaille ja yrityksille	Ilmastohanke + keh.palvelut
		Kuntien tytäryhtiöiden energiatehokkuussopimusten laadinta	Ilmastohanke + konsernijohto
Ympäristökasvatus on osa koulutyötä ja varhaiskasvatusta	Toteutamme kestävän kehityksen toimintaa maakunnallisen opetussuunnitelman mukaisesti	Opetukseen sisältyvänä	Opetus ja varhaiskasvatus
	Ohjaamme kierrätykseen ja ympäristövastuulliseen toimintaan koulutyössä	Teemapäivinä 1-2 kertaa vuodessa	
	Kannustamme kouluja ja varhaiskasvatusyksiköitä osallistumaan erilaisiin kestävän kehityksen ohjelmiin	Vihreä lippu –toimintaan tai vastaavaan toimintaan liittyviin kuuluvien yksiköiden määrä (kpl)	

Tavoite 2. Parannamme hiilitasetta ja huomioimme ympäristöasiat tilinpäätöksessä

Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho
Huomioimme ympäristöasiat kuntataloudessa	Huomioimme ympäristöasiat talousarvion laadinnassa	Talousarvion tavoitteiden laadinnassa on huomioitu toiminnan vaikutukset ympäristöön	Palvelukeskukset
	Talousarvionlaadintaohjeeseen ohje ympäristöasioiden huomioonottamisesta	Miten ohje on otettu palvelukeskuksissa huomioon	
	Raportoimme tilinpäätöksessä ympäristöasiat kestävän kehityksen ohjelman mukaisesti	Vuosittainen arvio kestävän kehityksen ohjelman toteuttamisesta	
	Seuraamme kuntamme kasvihuonepäästöjä ja päästökehitystä	CO2-raportti paastot.hiilineutraalisuomi.fi	Ilmastohanke
	Seuraamme energiankulutusta ja raportoimme energiankulutuksemme ja energiatehokkuustoimemme vuosittain	Vuosiraportti Motivalle	
Vähennämme toiminnasta aiheutuvia päästöjä	Teemme tavoitteellisia investointeja energiankulutuksen vähentämiseksi ja uusiutuvien energialähteiden lisäämiseksi	Seuraamme toteuttamiemme toimenpiteiden energiansäästöä, uusiutuvan energian osuutta ja päästökehitystä	Kiinteistöpalvelut, kunnallistekniikka
	Käytämme vihreää sähköä käyttötoiminnassamme	Vihreän sähkön osuus %	
Parannamme kuntamme hiilitasetta	Lisäämme kaupunkimme hiilinieluja	Kaupungin maaomaisuuden hiilinieluvarannon seuranta vuosittain	Maankäyttöosasto
	Edistämme maa- ja metsätalouden sekä yritysten energia- ja ympäristöosaamista	Yrittäjille ja maataloustuottajille järjestetään vuosittain tapahtuma	Ilmastohanke

B. Resurssitehokkaat kuntapalvelut

Lapuan kaupunki tuottaa resurssitehokkaita kuntapalveluita, joiden avulla pyrimme vähentämään toiminnastamme aiheutuvia päästöjä. Pyrimme olemana myös askeleen edellä varautumalla ja soputumalla ilmastomuutokseen.

Tavoite 1. Lisäämme ympäristötietoisia hankintoja

Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho
Lisäämme ympäristöystävällisiä ja energiatehokkaita hankintoja	Hankintojen tarkistuslistan teko ja käyttöönotto koko kaupungin hankintojen ympäristövastuun lisäämiseksi	Tarkistuslistan käytön seuranta: % hankintojen tekijöistä	Ilmastohanke/ ilmastohankkeen koordinaatioryhmä
	Huomioimme hankintakustannusten lisäksi hankinnoissa elinkaarikustannukset todellisen kokonaiskustannuksen arvioimiseksi	Elinkaarikustannukset on selvitetty yli 15.000 €:n hankinnoissa, kyllä/ei	Palvelukeskukset
Lisäämme tietoisuutta hankinnoistamme	Tiedotamme toimijoita tulossa olevista hankinnoista	Hankintatilaisuuden järjestäminen vuosittain	Kehittämispalvelut
Elinkaarikustannusten huomioiminen hankinnoissa	Otamme huomioon elinkaarikustannukset suunnittelussa ja uudisrakentamisessa	kyllä/ei	Tekninen keskus
	Huomioimme tarjouskriteereissä minimivaatimukset laatutekijöistä, joilla on ympäristövaikutuksia (esim. vasteaika, käyttökustannukset, huollon saavutettavuus) ja viestimme käyttämistämme minimivaatimuksista.	Hankintojen määrä, %-osuus hankinnoista, joissa otettu huomioon	Palvelukeskukset

Tavoite 2. Lisäämme toiminnan digitalisointia

Tavoite v. 2025	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho
Kehitämme sähköisiä asiointipalveluja	Lisäämme sähköisen asioinnin mahdollistamia palveluja asukkaillemme (esim. haku varhaiskasvatukseen, kouluun, omaishoidon tuen haku)	Sähköisen asioinnin mahdollistavia palveluja verkkosivuillamme (kpl)	Palvelukeskukset
Edistämme etäkokousten järjestämistä	Kannustamme etäkokousten järjestämiseen	Matkustamista edellyttävistä kokouksista etäkokousten osuus vähintään 50 %, kyllä/ei	Palvelukeskukset
	Huomioimme tietokoneiden ja IT-järjestelmien etäkäytettävyyden jo hankintavaiheessa	Kannettavien osuus kaikista tietokoneista %	Tietohallinto
Siirrymme paperittomaan toimistoon	Toimitamme kokousmateriaalit pääosin sähköisesti	Kyllä/ei	Palvelukeskukset
	Hankimme yhteistulostimia ja vähennämme henkilökohtaisten tulostimien määrää / otamme käyttöön turvatulostusratkaisun	Kyllä/ei	Tietohallinto
	Otamme käyttöön sähköisen allekirjoituksen viranhaltijapäätöksissä ja pöytäkirjoissa	Otetaan käyttöön 2022	Palvelukeskukset
	Otamme käyttöön sähköisen arkiston kaikissa käytössä olevissa järjestelmissä mahdollisuuksien mukaan	On otettu käyttöön/ ei ole otettu käyttöön	Palvelukeskukset
	Seuraamme vuosittaista paperinkulutusta ja vähennämme sitä 10 % vuodessa	Paperinkulutuksen vuosiseuranta ja kehitys-%	Palvelukeskukset/ Ilmastohankkeen koordinaatioryhmä

Tavoite 3. Lisäämme kiertotaloutta

Tavoite v. 2025	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho
Hankintamäärien optimoiminen	Hankimme vain tarvittavan määrän hyödykkeitä tarkan seurannan avulla ja vähennämme varastoitavien tavaroiden määrää mahdollisuuksien mukaan	Kyllä/ei	Palvelukeskukset
Sisäisten siirtojen ja menekin optimoiminen	Muutamme koulujen ruokapalvelut jakelukeittiömallista palvelukeittiömalliin	80 % vuonna 2023	Ruokapalvelut
Ruokahävikin vähentäminen	Ruokahävikin vähentäminen osaksi normaalia toimintaa	20 % vähennystavoite ruokahävikille 2026 mennessä	Ruokapalvelut
	Otamme käyttöön biovaakoja ja älytekniikkaa lautashävikin vähentämiseksi	Laajentaminen yläkoululta muille kouluille	
	Noudatamme optimoitua reseptiikkaa ja seuraamme hävikin määrää	Jatkuva seuranta ja kirjaaminen	
Tehostamme materiaalien ja tuotteiden kierrätystä ja uudelleenkäyttöä sekä jätteiden lajittelua ja hyödyntämistä	Perustamme maa-ainespankin ja hyödynnämme omassa purkamistoiminnassa syntyviä jätteitä (esim. tuhkan, betonin, asfaltin tienrakennuksessa)	Maa-ainespankki perustettu ja tieto toiminnan toteutumisesta vuositasolla	Kunnallistekniikka
	Pyrimme käyttämään uudelleen leikkivälineiden osia muissa rakenteissa	Kyllä/ei	Viheraluepalvelut
	Uusiokäytämme hiekoitushiekat	100 %	Kunnallistekniikka/ liikennealueet, viheraluepalvelut
	Rakennettavilla alueilla kuoritut maamassat hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan alueella mm. lapsille pulkkamäkiä	m3, mitä hyödynnetty vuodessa rakenteissa	Viheraluepalvelut
	Perustamme kunnan sisäiseen käyttöön materiaalien virtuaalisen kierrätystorin ja tarvittaessa järjestetään mahdollisuus myydä ylimääräisiä materiaaleja ulkopuolisille tahoille	Kyllä/ei	Palvelukeskukset
	Hyödynnämme varhais-kasvatuksessa ja kouluilla puhtaita jätteitä askartelumateriaalina	Kyllä/ei	Varhaiskasvatus, opetus
	Kehitämme uusien asuntoalueiden korttelikeräyspisteitä	Kunnassa sijaitsevien korttelikeräyspisteiden määrä	Kaavoitus Ilmastohanke
	Uusiokäytämme viherjätteen asianmukaisesti rakennetulla kompostikentällä	Viherjätteestä syntyneen mullan määrä m3	Viheraluepalvelut

Tavoite 4. Tehostamme energiankäyttöä ja lisäämme rakennusten korjaus- ja huoltotoimenpiteitä

Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho
Tehostamme tilankäyttöä	Lisäämme tilojemme monikäyttöisyyttä, huomioimme muunneltavuuden rakentamisessa ja seuraamme ja tehostamme tilojen käyttöastetta	Käyttöasteen seuranta	Palvelukeskukset, kiinteistöpalvelut
	Vuokraamme tai puramme käyttämättömät rakennukset	Purkulupa myönnetty, mutta ei purettu m2 tyhjillään olevien rakennusten m2	Kiinteistöpalvelut
Parannamme energiatehokkuutta kiinteistöjen hoidossa ja kunnossapidossa sekä vesihuollossa ja kunnallistekniikassa. Otamme energiatehokkuuden huomioon korjausinvestoinneissa	Luovumme öljylämmityksestä	100 % vuoteen 2025 mennessä	Kiinteistöpalvelut
	Vähennämme valaistuksen energiankulutusta ja hankimme led-tekniikkaa	Katuvalaistuksen led-valojen %-osuus	Kiinteistöpalvelut, Kunnallistekniikka/ viheraluepalvelut
	Tehostamme hukkalämmön talteenottoa	Kyllä/ei	Kiinteistöpalvelut
	Panostamme eri toimijoiden väliseen yhteistyön lisäämiseen rakentamisessa ja suunnitelmissa	Kyllä/ei	Palvelukeskukset
	Käytämme taajuusmuuntajia jätevesi- ja hulevesi ym pumpuissa, paineenkorotusasemilla energiankulutuksen vähentämiseksi	%-osuus	Kunnallistekniikka
Lisäämme uusiutuvan energian käyttöä ja tuotantoa	Hyödynnämme aurinkoenergiaa kiinteistöissämme	Kyllä/ei	Kiinteistöpalvelut
	Hyödynnämme lämpöpumpputekniikkaa lämmityksessä ja viilennyksessä	Kyllä/ei	Kiinteistöpalvelut
Vähennämme veden ja energiankulutusta	Siirrymme ruokapalveluissa tarjottimettomuuteen	80 % vuoteen 2025 mennessä	Ruokapalvelut
	Huomioimme pintamateriaaliratkaisut uudisrakentamisessa myös siivoustyön veden- ja energiankulutuksen vähentämiseksi	Kyllä/ei	Kiinteistöpalvelut

Tavoite 5. Lisäämme terveellisiä ja turvallisia asuin- ja elinympäristöjä

Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho
Otamme ilmastovaikutukset huomioon kaavoituksessa	Laadimme uusiutuvan energian hyödyntämistä edistävän kaavan, jossa otetaan huomioon ilmansuunnat kaavoitusvaiheessa ja selvitetään mahdollisuudet edistää kaavan toteutumista hinnoittelulla	kaava laadittu, jossa korttelikohtaisesti luodaan edellytykset uusiutuvan energian, esim. aurinkoenergian hyödyntämiseen	Maankäyttö
	Ilmastovaikutukset otetaan huomioon kaavan laadintavaiheessa	Kaavaselostuksessa on selvitetty kaavan mukaisesta rakentamista syntyvät ilmastovaikutukset	
	Edellytämme asemakaavassa puuston säilyttämistä metsäisillä alueilla mahdollisuuksien mukaan ja poistamme puustoa yleisiltä alueilta mahdollisimman vähän.	Asuntoalueita ei ole perustettu avohakkuualueille	
	Seuraamme kaavoitettavien alueiden hiilivarastojen määrää	Hiilivarastojen määrä	
Mahdollistamme turvallisen lähiliikkumisen osana kaavoitusta	Lisäämme kävely- ja pyöräilyreittejä	Kgin kävely- ja pyöräilyreittien määrä (km) ja muutos-%	Liikuntapalvelut, viheraluepalvelut
	Huomioimme erityisesti koulujen ja varhaiskasvatuksen ympäristöjen liikenneturvallisuuden	Kts. liikenneturvallisuustyöryhmän raportti	Sivistyskeskus, tekninen keskus
Kävelyn ja pyöräilyn edistämisohjelma	Toteutamme kävelyn ja pyöräilyn edistämisohjelmaa	Toteutumisaste-%	Tekninen keskus
Kehitämme lähivirkistysalueita	Kehitämme ja ylläpidämme lasten ja nuorten retkeilykasvatusta	Retkeilyreittien määrä km	Sivistyskeskus, viheraluepalvelut

Tavoite 6. Vähennämme kuljetuksista ja liikkumisesta aiheutuvia päästöjä

Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho
Uusiutuvan energian käyttömahdollisuuksien lisääminen	Lisäämme sähköautojen latauspaikkoja	latauspaikkojen määrä	Tekninen keskus
	Hankimme omaan käyttöömme sähköautoja tai lataushybridejä, kaluston uusimisen yhteydessä	hankittujen sähköautojen tai lataushydridien määrä	Palvelukeskukset
Vältämme omien ajoneuvojen käyttämistä mahdollisuuksien mukaan työtehtävä huomioiden	Osallistumme etäkokouksiin, suosimme julkista liikennettä ja yhteiskuljetuksia työtehtävissä	km/vuosi	Palvelukeskukset
Optimoimme kunnan omat kuljetukset ja palvelukuljetukset	Seuraamme omien ajojen ajosuoritetta	km/a	Palvelukeskukset
	Optimoimme koulukuljetusten tarvetta tasaamalla koulujen alkamis- ja päättymisaikoja	Kyllä/ei	Opetus
	Huomioimme ja hyödynnämme lähiympäristön kohteet opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa	Kyllä/ei	Opetus, varhaiskasvatus
	Etsimme mahdollisuuksia harrastustoiminnan yhdistämisestä kouluihin kuljetusten vähentämiseksi	Kyllä/ei	Sivistyskeskus
	Huomioimme palvelukuljetusten ympäristövaikutukset hankintojen yhteydessä	Hankinnoissa edellytetty ympäristökriteereitä, kyllä/ei	Palvelukeskukset

Tavoite 7. Varaudumme ja sopeudumme ilmastonmuutokseen

Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho
Kartoitamme hulevesitulviin liittyvät riskit ja varaudumme hulevesitulviin	Ohjaamme kaavoituksen avulla kiinteistöjen hulevesien hidastamiseen tai imeyttämiseen omalla tontilla	Hulevesiasiat on huomioitu kaavoituksessa	Kaavoitus, liikennealueet
Lapuanjoen tulvahallintasuunnitelma – Otamme huomioon kunnan toiminnassa tulvasuojelun ja sään ääri-ilmiöt	Otamme huomioon tulvaherkät alueet kaavoituksessa ja pyrimme välttämään kaavoitusta tulvaherkille alueille	Tulvaherkille alueille laaditut kaavat, ha	Kaavoitus
	Selvitämme tulvariskialueilla sijaitsevien erityiskohteiden ja muiden rakennusten paikallissuojaamista kiinteillä tai tilapäisillä suojauksilla	Yksi siirrettävä tulvaseinämäkontti hankittu	Tekninen keskus
	Laadimme varautumissuunnitelman tulvariskialueille	Varautumissuunnitelma laadittu	Tekninen keskus
	Kehitämme yhteistyötä viranomaisten välillä	yhteisharjoitusten määrä (kpl)	Valmiusjohtoryhmä
Luonnon monimuotoisuuden vaaliminen ja lisääminen	Lisäämme laidunnusalueita kaupungin maille	Laidunnusalueiden määrä (m2) ja kasvu-%	Viheraluepalvelut
	Budjetoimme joka vuosi vieraslajien torjuntaan ja tiedotamme torjunnasta somen välityksellä asukkaille	Talkoiden ja somenäkyvyyden määrä (kpl)	
	Muutamme puistojen nurmialueita hoidetuiksi niityiksi	Niittyjen määrä m2 ja kasvu%	

Alavuden, Kauhavan, Kuortaneen, Kurikan ja Lapuan

ILMASTOSTRATEGIA 2030

VISIO

Elinvoimaisesti kestävä kunta

Ympäristövastuullinen kunta

Resurssitehokkaat kuntapalvelut

Yhteinen näkemys

Visiomme on olla elinvoimaisesti kestäviä kuntia. Ilmastostrategia 2030 ohjaa Alavuden, Kauhavan, Kuortaneen, Kurikan ja Lapuan kunnat kohti vahvaa ympäristö-osaamista.

Jokainen teko merkitsee

Saavutamme vision yhdessä! Siksi jokainen meistä – asukkaat, yritykset, luottamushenkilöt ja henkilöstön jäsenet – huomioi ympäristöasiat päätöksenteossa ja toimissa.

Tuloksia toimenpiteillä

Ilmastostrategia on kuntien yhteinen toiminta-suunnitelma. Jokaisen kunnan oma kestävän kehityksen ohjelma ja energiatehokkuussopimus edistävät vihreää kuntataloutta. Sisällytämme ympäristöasiat tilinpäätökseen ja parannamme toimenpiteillä hiilitasetta.

Tätä lisäämme

- **Ympäristötietoisia hankintoja**, jotka ovat materiaali- ja energiatehokkaita.
- **Toiminnan digitalisointia.**
- **Kiertotaloutta.** Kierrätämme ja uusiokäytämme materiaalit ja tuotteet. Lajittelemme ja hyödynnämme jätteet.
- **Tehostettua energiankäyttöä.** Lisäämme uusiutuvaa energiaa ja tehostamme tilankäyttöä rakennuksissa.
- **Terveellisiä ja turvallisia asuinympäristöjä.**
- **Rakennusten korjaus- ja huoltotoimenpiteitä.**

Näitä vähennämme

- **Toiminnasta aiheutuvia päästöjä.** Kehitämme työtapoja, sähköisiä seurantajärjestelmiä ja asiointipalveluja.
- **Kuljetuksista ja liikkumisesta syntyviä päästöjä.**
- **Ylimääräistä energiankulutusta.** Hankimme energiatehokkaita rakennuksia, laitteita ja koneita.

Olemme askeleen edellä

- **Varaudumme ja sopeudumme ilmastonmuutokseen.** Ennakoimme sen kaavoituksessa, tulvasuunnittelussa ja hulevesien hallinnan suunnittelussa.

www.kestavatkunnat.fi